

POHLED Z LANOVKY RESORTU BIG SKY NA NYNÍ KRACHUJÍCÍ UZAVŘENOU ENKLÁVU LUXUSU YELLOWSTONE CLUB. OBJEKTY UPROSTŘED JSOU MILIONÁŘSKÉ SRUBY ČLENŮ KLUBU, JEDEN Z NICH PATŘÍ I BILLU GATESOVÍ.

TEXT: TOM ŘEPÍK

FOTO: SHOWDOWN, SKIINDEX

SHOWDOWN, MONTANA: MÍSTO, KDE SE LIDÉ PO GENERACE UČÍ MILOVAT ZIMU

PROTI PROUDU

Ve Skalistých horách státu Montana, v pomyslném stínu obřího střediska Big Sky, stojí už přes sedmdesát let nenápadný skiareál, který se v nynějších časech hospodářské recese jako zřejmě jeden z mála nemusí obávat o svou budoucnost. Nestraší ho žádné dluhy, nevytížené superlanovky ani prázdné hotelové postele – nikdy totiž žádné významné investice nepodstoupil a ani podstupovat neplánuje. Namísto na co největší podnikatelský záběr se soustřeďí na jedinou věc – poskytovat kvalitní, avšak obyčejné lyžování za férovou cenu. Se svým přístupem zaznamenává ve zhýčkané Americe pozoruhodný úspěch.

„Stojím na lyžích 60 dní v roce,“ říká opálený muž v tmavých brýlích, který má na vizitce pod svým jménem napsáno: šéftestér resortu Showdown. Jakkoli tento titul asi nejlíp koresponduje s jeho aktivním lyžařským životním stylem, o něco formálnější funkce George Willetta by správně měla znít: spolumajitel, prezident a generální manažer střediska. Willett (68) je klasická stará škola – a stejně tak jeho resort. Showdown, ležící uprostřed kopců Little Belt Mountains na východním okraji Skalistých hor

ve státě Montana, letos slaví 73 let od svého založení. Willett řídí skiareál od roku 1972, kdy opustil své zaměstnání ve stavebnictví a odstěhoval se sem do hor. O rok později – v roce 1973 – si se svým obchodním partnerem Tedem Cogswellem celý resort koupili. Cogswell, který vede svou vlastní pojišťovnu, je v areálu tichým společníkem, na praktické řízení resortu nemá čas. To zůstává celé na Willettovi, jenž zde v horách žije a řízení provozu střediska se věnuje na plný úvazek.

Showdown poprvé otevřel v roce 1936 – jen o pár měsíců později než historicky první americký skiareál v Sun Valley na druhé straně Skalistých hor. Brzy nato však zdejší lyžování zabrzdila druhá světová válka, stejně jako všude jinde. Středisko začalo opět ožít na konci čtyřicátých let, kdy se do rodného Neihartu (12 km severně od Showdownu) vrátilo několik příslušníků proslulé Desáté horské divize. Na úpatí kopce postavili srubovou chatu (která je v provozu dodnes) a začali budovat jednoduché vleky; lyžovalo se tu zdarma formou klubového členství. Takto tu lyžování vydrželo až do roku 1957, kdy několik zdejších podnikatelů založilo akciovou společnost Ski Lift Inc. a proměnilo lyžování na Showdownu v regulérní komerční provoz. V roce 1973 pak Willett s Cogswellem skupili většinu akcií a stali se rozhodujícími majiteli střediska.

Willett žije celý svůj život ve Skalistých horách státu Montana. Narodil se v Zortmanu, kde jeho rodina pracovala ve zdejším zlatém dole. Poté, co důl zavřel, přesídlili se do Great

ŠÉF SHOWDOWNU GEORGE WILLETT (68)

Falls, města na úpatí Rockies, asi hodinu na sever ze Showdownu. Když Willett se společníkem středisko získal, odstěhoval se přímo do něj a žije tu dodnes. Spolu s manželkou Margie, která též pracuje ve skiareálu, mají tři děti ve středním věku a sedm vnoučat. Přesto není Showdown typickým rodinným skiareálem – Willettovy děti ve šlepěch svého otce nepokračují. „Všechny mé děti tu pracovaly – vyzkoušely si to, ale nebylo to zkrátka pro ně,“ vysvětluje otec. „Můj syn Charlie studuje počítačovou grafiku na Montanské Státní a podílel se na designu našich stránek i některých tiskovin. Jinak ale mají děti své vlastní kariéry a vlastní životy.“

Nejlevnější v Rockies

Willett mluví o Showdownu jako o klasickém místním, domácím kopci, který byl takový odjakživa a stejným zůstane. Se třemi neodpojitelnými, starými, ale funkčními lanovkami (jedna troj- a dvě dvousedačky) které obsluhují zdejších 35 sjezdovek (taky se jako já neubráníte porovnání efektivity s českými poměry?), a 430 metry výškového rozdílu, Showdown nikdy nebude patřit do podobné ligy jako třeba megalomanský Big Sky. „To je ale také hlavním důvodem našeho trvalého úspěchu,“ naráží Willett na současně finanční problémy a neradostnou budoucnost nemála amerických megastředisek, jimž už roky ubývají lyžaři a zejména solventní realitní klientela. „A to jsme ještě nic neviděli – pravé důsledky globální krize se poprvé v lyžování naplno projeví až v příští, olympijské sezóně,“ prorokuje.

„Nemusíme ani vystrčit paty z Montany – v Big Sky mají velké problémy už roky, o tom tady ví každý. Vedlejší Moonlight Basin musel letos v říjnu (2008) propustit 90 svých zaměstnanců, tedy naprostou většinu personálu! Jejich šéf Greg Pack je můj dobrý kamarád, a i když je to konkurence, je mi ho líto. Moonlight před lety skočil po hlavě do rozsáhlé realitní výstavby, kterou financoval přes Lehman Brothers – proslulou investiční banku, která se v krizi položila jako jedna z prvních. Greg mi

říkal, že kdyby nepropustil většinu lidí z firmy, v Moonlightu by se letos vůbec nerozjely vleky. A jak dopadl sousední Yellowstone, víme všichni,“ referuje Willett k superluxusnímu projektu Yellowstone Club, o němž jsem psal již před lety, v mladičkém Snow 15. Privátní skiareál, kde zápisné přijde na čtvrt milionu dolarů (spolu s povinností investovat přes milion dolarů do vlastního srubu) a roční skipas dalších v přepočtu 350 tisíc korun a jehož členy jsou například Bill Gates, hvězda Tour de France Greg LeMond anebo filmový lyžařský mág Warren Miller, přešel v listopadu 2008 do Chapter 11 – ochrany před věřiteli – typické první fáze řízeného bankrotu.

Zpět z pochmurných bašt luxusu montanských Skalistých hor do o mnoho skromnějšího a na svých – a tedy dostatečně pevných – nohou stojícího Showdownu. Ten každoročně prodá svým nejvěrnějším zákazníkům mezi dvěma až třemi tisíci sezónními skipasy, což se podle šéfa podílí na obratu střediska zhruba z jedné čtvrtiny. Zbytek tvoří tržby z denních jízdenek. Willett dále odhaduje, že až 40 % všech zákazníků si ke skipasům kupuje i lecke ve zdejší lyžařské škole a asi 20 % klientů využívá místní půjčovnu.

Naprostá většina lyžařů jsou domácí Montañané pocházející z okolních aglomerací Great Falls, Helena, Bozeman a Billings, avšak pravidelně se sem vrací i lyžaři zejména z jižní Kanady, východu Montany a Severní Dakoty – jednoduše proto, že Showdown je – jakkoli to zní jako to nejprimitivnější marketingové klišé – kvalitní a levný. Dost možná může jít o nejlevnější resort v celých Rockies: denní skipas tu přijde na 35 dolarů a sezónní \$ 269 až \$ 450 v závislosti na tom, kdy byl zakoupen. Přitom dětská sezónní karta (do 10 let věku) stojí pouhých \$ 69 až \$ 100. Každý začátečník se v resortu může učit klouzat zdarma, magický koberec tu jezdí bezplatně.

„Nesnažíme se držet krok s velkými jmény v oboru,“ otevřeně vysvětluje Willett. „Jme místním kopcem pro místní obyvatele. To jsou naši lidi. Vědí, že dokud bude Showdown můj,

bude se tu jezdit za dobré ceny. A že já si ve svém věku žádné bohatství hrabat nehodlám,“ se smíchem dodává. „Jistě, musíme mít dost peněz na provoz. Ale v dobrých sněhových letech si vyděláme i na nové investice, ostatní roky se nám daří vycházet vždy aspoň tak, že pokryjeme náklady. Ten nahoře se o nás dobře stará co se týče sněhu (každoročně v průměru 6 metrů a naprosto žádné zasněžování). Za celých 35 let pamatuju asi dvě sezóny, kdy to bylo se sněhem opravdu slabé, ale ani tehdy jsme neztráceli nějaké velké peníze – když se u nás nelyžuje, jednoduše nepouštíme vleky. Naštěstí na zdejší poměry (Skalistých hor) není potřeba nijak výjimečně sněhu, aby se dalo jezdit.“

Malý, tudíž osobní

Středobodem Willettovy podnikatelské filosofie je mnohdy až osobní péče o zákazníka.

„V průběhu let se nám náš pečlivý a přátelský přístup k návštěvníkům vrací, o tom není pochyb. Rodiny z mnoha okolních měst se naučily bez obav posadit své děti do autobusu a vypravit je k nám,“ vysvětluje. „Naším úkolem je převzít si je na parkovišti, postarat se o ně a na konci dne je poslat domů s ještě větším úsměvem na tvářích, než s kterým sem přijely. Od jejich výstupu z autobusu přes jejich pobyt v lyžařské škole, průchod jídelnou a pohyb na vlecích – jejich úsměv je našim hlavním cílem.“

Willett úzkostlivě lpí na tom, aby všichni pracovníci střediska byli maximálně přátelští a vstřícní. „Najímáme ty zaměstnance, kteří se umí smát,“ vypráví. „Jeden náš vlekař tu pracoval asi devět let. Pamatuju si, jak byl plachý a nesmělý, když k nám nastoupil – skoro vůbec

nepromluvil. Za pár let ten samý člověk zpíval frontám u svého vleků vánoční koledy.“

Avšak není to jen přívětivost personálu a dostatek sněhu, co dělá ze Showdownu pozoruhodný, netypický skiresort. Willett zdůrazňuje, že areál se soustředí výhradně na lyžování samotné, ne na provoz ubytovacích a restauračních kapacit, jak je dnes v branži zvyklostí. Showdown svými programy míří na rodiny s dětmi a také na teenagery. „Tihle mladiství jsou sice poměrně náročná a do jisté míry i nevyzpytatelná skupina zákazníků, avšak současně jde o velmi důležitou, ba stěžejní součást naší budoucí klientely. Spoustu teenagerů táhnou populární týmové sporty, avšak vždy mezi nimi bude mnoho individualistů, které americký fotbal nebo basket neosloví. Na tyto my cílíme – chceme tyhle osobnosti získat pro lyže či snowboard.“

Jedním ze zásadních stavebních kamenů výjimečné oblíbenosti Showdownu jsou jeho vyhlášené jednodenní lyžařské výcviky pro základní školy, jimiž každoročně projde přes pět tisíc dětí. Po vánočních svátcích těmto programům vyhrajují středy, čtvrtky a pátky a sjíždějí se sem školy vzdálené i více než 400 km – což pro jejich žáky znamená odjezd i ve 4 ráno a příjezd zpět domů po deváté večer. Každý ze zmíněných dnů sem takto přijede od 50 do 300 dětí; ty obdrží skipas, dvouhodinovou lekci, stručné ranní bezpečnostní proškolení a výbavu. Ještě než děti přijedou, resort má přes jejich učitele vyplněny informační karty každého dítěte s velikostí bot, výškou, váhou a stupněm lyžařské

dovednosti. Po ranní bezpečnostní instruktáži si vyzvednou již přichystanou výbavu, absolvují dvouhodinovou lekci s instruktory a po zbytek dne mohou jezdit na svůj denní skipas na všech vlecích, anebo pouze v začátečnické zóně – v závislosti na jejich dovednostech.

Když Willett krátce po svém nástupu do Showdownu tyto výcvikové kurzy v roce 1975 založil, stály každé dítě 5 dolarů; dnes stojí \$ 20 (\$ 30 pro snowboardisty). „Každou chvíli tu potkávám lidi, co mi říkají, že začali s lyžováním právě v našich školních kurzech zde a že nyní jsou v nich jejich děti,“ s očividným potěšením vypráví Willett. „Například guvernér tohoto státu – Brian Schweitzer – kde myslíš, že se naučil lyžovat? Na lyžařských kurzech v Showdownu. Bez tohoto programu bychom byli typickým víkendovým resortem.“

Přestože za uplynulé více než čtvrtstoletí takto představili lyže a snowboard již více než 150 tisícům dětí, nezůstávají klímat na vavřínech tohoto pozoruhodného úspěchu; neustále vymýšlejí a testují nové programy, jak přivést na sníh další nové duše. Právě tuto sezónu zkoušejí zbrusu nový projekt: každému dítěti staršímu sedmi let nabídnou bezplatný úvodní denní balíček skládající se ze skipasu, lekce s instruktorem a pronájmu výbavy. Poté má dítě možnost za 79 dolarů obdržet dvoudenní pokračování, jakousi nadstavbu úvodní lekce. Do zbytku sezóny pak každý takový absolvent zdarma obdrží další tři volné skipasy, aby si mohl utužit svou vášeň pro nové objevený sport a – zcela bezpochyby – i loajalitu k velkorysému resortu.

V partnerství s v Americe proslulou nadací pro pomoc handicapovaným Eagle Mount umožňuje Showdown zdarma sport všem postiženým lyžařům – poskytuje jim skipasy i prostor pro zázemí. „Jezdí sem lyžovat každý den, kdy máme otevřeno,“ říká k tomu Willett.

Žádný strom neroste do nebe

Přestože je Showdown v dobrém slova smyslu v řadě ohledů staromódním místem, nedržel krok s dnešní dobou si dovolit nemůže. Většinu svého marketingu včetně předprodeje skipasů už roky realizuje po internetu. „Upřímně, jsou to hlavně mladí, kdo mě tlačí s těmihle věcmi dopředu,“ komentuje Willett. „Webstránky mi dal dohromady můj syn, a přestože jsou jednoduchého charakteru, odehrává se tam skoro všechn náš marketing. Inzerce v novinách a časopisech jsme oproti dřívějšíku dost omezili a ani nějaké enormní náklady brožur už netiskneme. Všechny tyto věci v čase velmi podražily. I dnes tu a tam v tradičních médiích inzerujeme, ale jsou to takové ty malé věci, které odkazují na náš web.“

Jenže co zejména oslovuje srdce šéftestera resortu Showdown, nejsou ani brožury, ani internet; ale nazout lyže, vyrazit na svah a dole u vleků poklábosit se s zákazníky čekajícími v kratičké frontě akorát tak na vydýchnutí.

„Papírování a všechna agenda okolo, to je jen nutné zlo, kterému nedám ani o minutu víc, než musím. Být na lyžích a setkávat se tady se spokojenými lidmi, o tom je má práce. Proto vlastně tohle všechno už půl svého života dělám,“ s úsměvem se vyznává Willett.

Majitel resortu přirozeně sleduje i dění v celé branži. K tomu, jak se téměř celé americké lyžování během posledního čtvrtstoletí proměnilo z rodinného na korporátní, se staví velmi rezervovaně: „Řeknu ti jedno – já jsem tradičníalista a na stará kolena se těžko změním. Miluju to, co dělám a právě tak, jak to dělám. Víš, znám minimum lidí, co vedou tyhle obří resorty a pořád mají čas vyjít ven, skočit na lyže a mluvit se zákazníky. Poznat z první ruky, co se jim líbí, co ne, co by chtěli přidat nebo změnit. Spousta šéfů zimních středisek jednoduše ztratila kontakt s vlastním lyžováním – protože mají svého korporátního šéfa v New York City či kdovikde a ten vyžaduje pořád lepší a lepší finanční výkonnost. Jenže stále jen růst zkrátka nejde, to je pitomost. Copak my, lidi, rosteme do nekonečna? Proč by firmy měly? Resorty? Ekonomika?“ naráží na současnou kondici globálního hospodářství.

„Rozhlédni se jen tady po Skalistých horách. Najdeš tu většinou samá obří střediska, v nichž lyžování tvoří pouze malou, málo významnou část jejich byznysu. Toto považuji za tragédii a osobně se mě to dotýká. Trápí mě vidět lyžování, jak jej ovládají tihle žraloci z Wall Streetu. Ti lidé mluví zcela jinou řečí, než mluvím já. V lyžování je spousta tradice a historie, které se musíme snažit zachovat. Lyžování přeci nejsou jen čísla. Alespoň u nás v Showdownu ne.“

MONTANA (MT)

Čtvrtý největší americký stát (po Aljašce, Texasu a Kalifornii), rozlohou zhruba pětinasobný proti ČR, na jehož území žije necelý milion obyvatel. Název je odvozen ze španělského *montaña*, výrazu pro horu. Nejvyšší bod Granite Peak, 3 901 m n. m. Na území Montany se nachází řada zajímavých přírodních rezervací; osobně doporučuji zejména Glacier National Park a scénickou projížďku po asi 80 km dlouhé Going-to-the-Sun Road, jedné z nejpůsobivějších vyhlídkových tras v Americe. Dále třeba Swan Lake, Flathead Valley, Beaverhead Forest nebo Bighorn Canyon. V lednu roku 1887 byla v Montaně zadokumentována největší spadá sněhová vločka na světě: v průměru měřící 38 cm. Hlavní město Helena, největší Billings. www.visitmt.com

SHOWDOWN

Na severoamerické poměry malý, kompaktní a příjemně staromódní skiareál v centrální Montaně na východním úpatí Skalistých hor, ležící přímo na 89. státní silnici z Neihartu. 35 sjezdovek, skromný terénní park, 3 lanovky a 1 zdarma jezdicí magický koberec. Nadmořská výška 2 500–2 070 m, žádné noční lyžování, žádné umělé zasněžování, žádné ubytování u tratí. Nejbližší nocleh je k máni ve 12 km vzdáleném městečku Neihart. Na úpatí kopce jsou dvě parkoviště a strohá stará chata se sídlem ski patroly, lyžařské školy, skiservisem, půjčovnou, jednoduchou restaurací a barem. Denní skipas \$ 35, půldenní \$ 29. Denní půjčovná kompletní výbavy \$ 20. www.showdownmontana.com